

- V. cap. 15. ubi censura pro similibus abusibus reformatis ponitur, & ad huiusmodi confectiones cohendendas, antemerito tempore celebrari juber, nisi necessitas altera suadeat; quod Concilium Moguntinum 4. renovavit cap. 16. per hac verba: *Et tunc mysterio debita omnino reverentia exhibeat, ferio monemus, ut manè intra officia divina; non autem tempore pomeridiani post epulas, & prandia, nisi necessitas, aut periculum infantium accelerare Baptismum expedit; cum multa sobrietas, & accurata devotione Baptismum administrarent: Confessiones vero, & parva soberbia convivis, que quibusdam in locis post Baptismum sunt, per civiles Magistratus volumen imbibit, aut saltus ad moderationem Christianis dignam reduci volumen. Confessiones enim, ex quibus luxus & alia inconvenientia sequi possunt, Christianae pietati redire reformari convenit: de quibus plura notavimus locis à nobis citatis, capite precedenti, de Pulpito, num. 162. & seqq. quibus addendus Baron. tom. 4. Anno 577. num. 14. Nec mireris jejunis administrandum esse Baptismu, omnia enim jejunio conseruantur in lege Euangelica; ideo jejunium ad Ordines preparatio est, ex Anacletor. Epist. 2. in cap. Ordinationes, distin. 73. optimè S. Leo Epist. 79. in cap. Quod à Parvibus, ead. distin. de quo latè Hallier de prepar. & dispos. Ordin. §. 4. pag. 190. sic etiam testis adponendum debet esse jejunis, propter veneracionem juramentorum: cap. Placuit, de testib. cap. Flores, 22. quæst. 5. codent etiam modo, Baptismo jejunium primiti solebat, ex Concio Carthaginensi 4. & ex morte Sancti Justini Martyris Apolog. 2. & innumeris Sanctorum Patrum testimoniis probat Hallier de sacra electionibus, & ordinationibus, tit. de ritibus Ordinationem precedentibus, art. 1. pag. 938. unde mitum non est, si Confessiones prohibeantur, & à jejunis sit celebrandum Baptisma: sed hoc antiquatum est, hora enim quaque die celebatur.*
- Diximus, utilitate suadente, plura Baptisteria concefa fuisse, ut faciliter necessitatibus hominum succurreret; sed tamen fonti baptismali Ecclesie Cathedralis ea superioribus, & majestatis remansit, ut lucet à jure nullus nisi à suo Pastore baptizari possit, necesse est casu excepto, cum unus Sacerdos alterius Parochie terminos, plenaria non defeat, ut quoddam sacerdotem, qui numerat Reyerlinch d. verb. Baptismus, vers. Miracula: & diximus supra. Baptismi verò tanta est virtus, ut aqua gratiam conferat, five à bono, five à malo Ministro administretur: de quo latè videndi Crelpepus in Summa Eccl. discipline, verb. Baptismus, pag. 53. Baronius Anno Christi, 726. num. 47. tom. 9. cuius ratione adducit D. Augustinus contra literas Pelitian. lib. 2. cap. 22. relatas à Gratiano in cap. Dominus, 87. 1. q. 4. dicens: *Quoniam modo queramus quis sit versus sacerdos, & non quid sit versus Baptisma. Enim ista: Qui autem solo Sacramento Sacerdos est, sicut fuit Pontifex Caiphas persecutor unus, & verissimi Sacerdos, quomodo non sit versus, quod dat tamen, verum est, non nos sumus, sed Dei: & inferni: Baptismi ergo paritas, à puritate, vel immaculata conscientia, five dantis, five accipientis omnino distinet a se. Memento ergo, Sacramentum Dei nihil obesse morem malorum hominum, quia illa vel omnino non sint, vel minus facta sint. Ex quibus concludit: Gratias Deo, quia tandem confessus posse valere invocatum nomen Christi ad aliorum salutem, etiam si peccatoribus invocatur. Hinc ergo intellige, cum Christi nomen invocatur, non obesse aliorum saluti aliena peccata.* Non enim in nomine Baptizantur, sed in nomine Trinitatis hujus gracie donum percipit Baptizatus: ut docuit D. Greg. Epist. 4. que male Gregorio III. tribuitur: ut notavit Baronius eam referens Anno 726. ex num. 41. cum seqq. de quo etiam in Sacramento Eucharistica videnda est Tridentino dispositio. *seqq. 7. de Sacramentis in genere, can. 12. & de omnibus, text. in cap. Intra Carolicam 77. cum seqq. ubi plura Barbus. in collect. 1. q. 133. non enim quales Sacerdotes sunt, sed quid de Domino loquuntur est magnopere prouidendum: de quo est text. in cap. Non qualis, 86. eadem causa 1. q. 1. unde doctrina bona etiam à malo Sacerdote debet accepit; ex d. c. In Sacerdotibus: cui addendus est lidor. Moncus de Maest. milit. Ecclesia, p. 1. lib. 1. cap. 19. de Predicatoribus loquendo, *vers. Attamen, & seqq. fol. mibi 334. & de schismate hac de causa orto initio nascientis Ecclesia, meminit. Divus Paulus Epist. 1. ad Corinth. cap. 1. existimantium baptizatos esse eorum à quo baptizabantur, dicentium: *Ego sum Cepha, Ego sum Pauli, Ego vero Apostolo: quod sedavit Apostolus dicens, sonnes esse Christi: videndum text. in cap.***

- Olim, 95. distin. de quo videnda sunt latissimè à nobis tractata cap. 2. an Ecclesia Cathedrales eodem tempore ac Episcopatus inciperint: & adducta usque ad satietatem à nobis etiam tract. de unica, & perenni Cathedralitate Cesaragraniana; cap. 1. Si autem scire velis an expediat Missas à meliori Sacerdote pro aliquo celebrari facere? confule Pellizarium in Manual. Regul. tom. 1. tract. 5. cap. 9. seqq. 3. quæst. 8. num. 65. pag. mibi 65. 9.
136. Quia ergo de causa, tam singulari favore D. Petrus solus fuerit à Domino decoratus, ut proprii Christi manibus baptizaretur? non explicant Doctores: ea tamen mihi vera videntur: nam cum Minister Baptismi Primus, sit Summus Pontifex in universalis Ecclesia; deinde Episcopi in Diocesis suis; Tertio Parochi in suis Parochiis, iuxta Concilii Florentini decretum, ubi loquitur de Episcopis & Presbyteris; & pluribus docet Barbol. de offic. & potest. Paroch. c. 18. num. 1. convenientissimum erat, Divum Petrum electum à Domino pro suo Vicario universalis, ab ipso baptizari, ipsiusque cateros baptizasse primarios Apostolos, id est Jacobum, Joannem, & Andream; ipsorumque alios, & Discipulas separaginta, ita ut norma tribueretur hujus universalis ministerii a posteriori transmissi; taliter quod sicut omnes in Christo baptizamur, licet in nomine, & sub expressione Trinitatis, ipse per se & per suos baptizantes, ut diximus, ita etiam Vicarius ipsius, & Successores D. Petri, alios per se, omnes vero per Ministros Sacramentum hoc administrarent.
137. Ex quibus facile colligeris est, Baptismum ab eminenti Ministro ex aliqua particuli ratione convenire administrari; quomodo videmus Christum Dominum, D. Petrum, ex eo quod ad arcem Romanum imperii, & torus Ecclesiae Catholice regnem evehendus erat, dicente Domino: *tus Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam:* in quam per janam Baptismi ingredimur omnes, & ejusdem efficaciter filii, propriis manibus baptizasse: unde baptizandi opus à Christo Domino inchoatum, & post suos perfecisse, omnes aquæ affirmant: ex Ioannis 4. sententia, qui aut quod Jesus non baptizaverat, sed Discipulis eius: ita Baronius d. Anno 31. nu. 40. quod idem Pontifices Romani ob praeclarum aliquam conversionem ad fidem Catholicam maximè Reipublice Christiana profutaram, non semel obseverunt: quandoquidem in illiusquadam primarii cuiusdam Hebrei conversione, tempore Pii Quinti, sancte & venerande memoriae, ipse fuis manus magno concursu & apparatu in Vaticano eum baptizavit, honoribus, & pietatis Civis Romani insigniavit; ut referunt Genebrardus, Surius, & ali apud Ricciolum in tract. de Nephritis, cap. 5. num. 7. ubi etiam de Gregorio XIII. idem fecisse referunt in alio, quem non solum Cœrem Romanum, sed Conservatoris urbis fuisse commemorat: quibus munericibus allecki omnes ex utraque familia Fidem Christianam suscepserunt, in qua laudabiliter venerantur.
140. Nec praetermittenda est reverentia Baptisterio debita, cuius observationem maximis Deus miraculis illustravit, & transfigurationem hoitudinis multavit ponens: etenim illud memoriam maximè tenendum est, quod Annales Graecorum referunt, authore Theophane, qui Graecæ scriptæ Historiam, que *Miscella appellatur*, & sub titulo *Pauli Diaconi* per errorem circumferunt: eamque referunt Baronius tom. 9. Anno 719. nu. 51. ubi de Constantino filio Leonis Imperatoris ita scribit: *Anno tertio imperii sui natu est Leonis Princeps filius Constantinus, qui magis illo impius, fuit diuersus Antichristi Praecursor. Ceterum oī avo Kalendas Ianuarii. Maria uxor Leonis coronata est in triclinio Augusta, & processus sola cum solemnis obsequio sine vero suo ad magnam Ecclesiam, & oratione ante ingressum Altaris effusus transiit ad Baptisterium magnum, viro eius iam cum pauci ingresso. Vbi cum Germanus summus Sacerdos Constantinus nequitie ipsorum, & imperii successorem baptizaret, dirum quiddam & fædum parentum Constantinus præfugans, exhibuit argumentum; fercus emittens in sanctum lacuvarum, ut ait qui diligenter huic rei fæsi sunt inspectores, ita ut Germanus Sanctissimus propheticè diceret, Christians, & Ecclesiæ, Simitur pro Altari, 4.*
- C A P U T X X.
- De Sacraria Ecclesia Cathedratis.
- S V M M A R I V M.
- Sacrificie varia nomina, 1. & seqq.
Secretarum appellatur, ibid.
Sacrarium, ubi res sacre conduntur, 2.
Sancitum est locus ubi sancta afferuantur, 3. & seqq.
Sumitur pro Altari, 4.

Vas ex auro & argento, & lucerne eiusdem materie, a principio Ecclesie furent, 5.
Etiam tempore persecutionis, 6.
Idque ritus continuato usque ad nostra tempora, 7.
Ex arum Christianorum tempore persecutionis, 8.
Ecclesia propter habens tempore persecutionis, 9.
Abundantius tamen post Baptismum Constantini, 10.
Vestimenta sacra, & omnia utensilia Ecclesie pro servitu Altaris, pretiosissima, a tempore Apostolorum, 11. & seqq.
Iudei in suis sacrificiis pretiosissima supellestile utebantur, 12.
Subdiaconus surpiens sacra donaria sanctorum Chrysanti & Dacie castigatus, 13.
De alio simili sacrilegio, 14.
Thefavarari officium quare institutum, 15.
Sacrifica quis sit, 16.
Quid ad ipsum Thefavararium pertinet, & quomodo subiectae Archidiaco, 17.
Vicecessus idem quod Sacrifica, 18.
Supellestile sacra in Ecclesia servanda, non ad privatas edes portanda, 19.
Calvinistum error in hac confutendine confutatus, 20.
Materia Vasorum Ecclesie, & praeceps Calicis, qualis esse debet, & quare vasia filialis prohibita in primis Ecclesie, 21.
Ornamenta, & supellestilia Ecclesie pretiosissima esse debent, 22.
Error Pelagianorum dicentium ornamenta, & vasa Ecclesie preiota/displice Deo confutatur, 23.
Supellestilia sacra vendi possunt abque simonia, ratione materie, 24.
Quatenus spiritualibus causis annexa vendi non possunt, 25.
Sicorum pretium convertitur in fabricam, vel alias pias causas, licita est venditio, 26.
Laici suis expensis ornamenta facientes an possint apponere Arma, 27.
An amittant meritum: ibid. remissive.
Armarum apposito ad supponat dominum, praecepit in Laiis circa res Ecclesie, & quomodo probetur, & alia, 28.
Laici incapaces sunt dominii in Ecclesia, 29.
Laici poenite Arma non ad dominium sed ad memoriam ponni, 30.
Sacrificia Ecclesie Cathedralis cuius expensis provideri debet de utensilibus, 31. & seqq.
Decimas percipientes contribuere tenentur ad ornamenta Ecclesie, 32.
Confutatio, concordia seu transactio servanda, 33.
Quid in tampanibus, & aliis necessariis pro cultu divino, 34.
Reparatio Ecclesie, & preparatio ornamenti, liminarii, & omnium ad cultum diuinum pertinentium, equi-parantur, 35.
Ornamenta secundum solemnitatem, & varietatem dierum, & qualitatrem Ecclesie, facienda, 36.
Necessaria tamen, non superflua, 37.
Episcopus dives non solum queriar partem fructuum, sed maiorem quantitatem expenderet debet, non solum pro ornamenti presentibus, sed & pro futuris, 38.
Erdicus, vel portio destinata pro fabrica, vel usu Sacrifica, prius expendenda, 39.
Ea non sufficiente, Episcopus primo; secundo Capitulum contribuere tenentur, 40.
Fabrica Ecclesie Cathedralis pro quarta parte contribuere tenentur, 41.
Ex obligatione prima tenetur gratificari eis a quibus beneficium accipimus, 42.
Clerici qui obligentur, vasorum Ecclesiastivm, non tribuendo eis necessaria, dannantur, 43.
Ratione obliuionis culens dicunt, & ex eo quod redditus in usus profano expenduntur, Cathedralis auferuntur, 44.
Donatorius donatori quomodo obligatus remaneat, 45.
Benefacient benefacere tenentur, 46.
Fabrica nomine quid intelligatur, 47. & seqq.
Quid secundum communem usum loquendi, 48.
Ioannes de Arrigo Portionarius Cesaraugustanus landatur ob fabricam Sacrificia Ecclesia Metropolitanam, 49.
Eius liberalitas in donataria, & utensilibus Ecclesie, 50.
In Metropoli Cesaraugustana semper cum Calice auro ada-

Caput Vigesimum.

manibus ornato, ex lege Capitalari celebrandum est in Altari maior, 51.
Celebitas festi sanctissima Trinitatis liberalissime ab eodem Ioanne de Arrigo fundata, 52.
Sacrificia Ecclesie Cesaraugustana eius expensis erecta, 53.
Adsecans Ecclesiam in Ecclesia Militanti locum in Triumphantibus sperare potest, 54.
Topazius aurea, & fulgens omnibus lapidis pretiosis excellenter, 55.
De reliquis pro ornamenti, & fabrica Ecclesie non debetur Episcopo Quarta, 56.
Item ne de reliquo perpetuo ad divinum cultum, 57.
Etiam si Sacrifica reparatio, vel ornamenti non indiget, & fructus abundant, 58. 65. & seqq.
Nec etiam de reliquo prouersibus Ecclesie, 59.
Limitatur, nesci contraria adit consuetudo, 60.
Quomodo confare debet de hac confusitudine remissive, 61.
Textus in c. Cum inter, de Verb. lig. interpretatur, 62.
Textus in Clementina 2. §. verum, de seculis, interpretatur, 63.
Franciscanorum, & Dominicanorum privilegium non solven- di Quariam, 64.
Fructus superabundantes pro Fabrica, vel pro Sacrifica, an revervari debent pro indigentia sequentium annorum, 65. & seqq.
Fructus Fabricae vel Sacrifica debentur nullo habito respectu ad indigentiam, vel superabundantiam, 66.
Legatum reliquum Sacrifica, & Fabricae quando debetur, si Fabrica vel Sacrifica non indiget, praecepit sicut singulos anno relictum sit, 67.
Contemplatio loco, vel persona, qua differencia sit in materiali, 68.
Vt reliquias causas annexa vendi non possunt, 25.
Sicorum pretium convertitur in fabricam, vel alias pias causas, licita est venditio, 26.
Laici suis expensis ornamenta facientes an possint apponere Arma, 27.
An amittant meritum: ibid. remissive.
Armarum apposito ad supponat dominum, praecepit in Laiis circa res Ecclesie, & quomodo probetur, & alia, 28.
Laici incapaces sunt dominii in Ecclesia, 29.
Laici poenite Arma non ad dominium sed ad memoriam ponni, 30.
Sacrificia Ecclesie Cathedralis cuius expensis provideri debet de utensilibus, 31. & seqq.
Decimas percipientes contribuere tenentur ad ornamenta Ecclesie, 32.
Confutatio, concordia seu transactio servanda, 33.
Quid in tampanibus, & aliis necessariis pro cultu divino, 34.
Reparatio Ecclesie, & preparatio ornamenti, liminarii, & omnium ad cultum diuinum pertinentium, equi-parantur, 35.
Ornamenta secundum solemnitatem, & varietatem dierum, & qualitatrem Ecclesie, facienda, 36.
Necessaria tamen, non superflua, 37.
Episcopus dives non solum queriar partem fructuum, sed maiorem quantitatem expenderet debet, non solum pro ornamenti presentibus, sed & pro futuris, 38.
Erdicus, vel portio destinata pro fabrica, vel usu Sacrifica, prius expendenda, 39.
Ea non sufficiente, Episcopus primo; secundo Capitulum contribuere tenentur, 40.
Fabrica Ecclesie Cathedralis pro quarta parte contribuere tenentur, 41.
Ex obligatione prima tenetur gratificari eis a quibus beneficium accipimus, 42.
Clerici qui obligentur, vasorum Ecclesiastivm, non tribuendo eis necessaria, dannantur, 43.
Ratione obliuionis culens dicunt, & ex eo quod redditus in usus profano expenduntur, Cathedralis auferuntur, 44.
Donatorius donatori quomodo obligatus remaneat, 45.
Benefacient benefacere tenentur, 46.
Fabrica nomine quid intelligatur, 47. & seqq.
Quid secundum communem usum loquendi, 48.
Ioannes de Arrigo Portionarius Cesaraugustanus landatur ob fabricam Sacrificia Ecclesia Metropolitanam, 49.
Eius liberalitas in donataria, & utensilibus Ecclesie, 50.
In Metropoli Cesaraugustana semper cum Calice auro ada-

Nec sacrificare vel utilitate urgente, an & quomodo possunt alienari, 94.
Sacrificia locis ficer, 95.
Crucem, & imaginem debet habere, & quare, 96.
Reverentia, item quod humiliatio, 97.
Vas, sive Fons parvulus pro abundanti manibus eorum qui sacras Reliquias pertrahant, adeesse debet, 98.
Sacrifica caras debet ut omnia sint in promptu pro servitio Sacrifica, 99.
Elliicio Sacrifice, numerus coadiuvantium, & alia quare omittantur in hoc capite, 100.
Ex decoro, & maiestate uenustissimae Ecclesie, & Altaris reverentiae nostrae Religionis probari, & elici facile posse, 101.
A quo tempore inciperit, 102.
Vasa sacra, Calices, & alias utensilia seu ornamenta, an licite possim testamento relinquiri Clericis alteri quam Ecclesie, 103. & seqq.
Pontificale Episcopi Ecclesia Cathedrali debetur, 104.
Quomodo dividenda haec Sacra Episcoporum spolia inter Cathedrales unitas, quibus Episcopi in vita sua presertim sunt, 105.
Ornamenta, & utensilia Canonorum, & aliorum Clericorum inferiorum, an Ecclesia Cathedrali debeantur, 106.
Quid nomine Pontificalis continetur, 107.
Clerici libere possunt disponere ornamenti, & paramentis pro servitio, & cultu divino suis sumptuosis fabricari, 108.
Sacrifica, & eius edificium libere potest fieri a Capitulo absque Episcopi assensu, 109.
Reliquias sacras an licet exponere publicè videndas, vel tangendas, ut inde maiores electi syne percipiantur, 110. & seqq.
Reliquias non licet venales exponere, 111.
Omnis turpis quæsus eliminandas, 112.
Reliquie quæ intentione exponi debent adorande, 113.
Quando venales dicuntur exponi, vel ad turpem quæsum, 114.

Sacrificia varia nomina apud diversos inveniuntur Autores: & primo Secretarum appellari diximus, cap. 5. de forma, & strutura Ecclesiastivm Cathedralium, num. 297. Sacramentum vero dici locum ubi res sacrae conducentur, id est Sacerdotum custodia, vel etiam locum ubi facta ablutioles alveantur; ut colligit ex textu cap. 5. si per neglig. 3. gentium, in fin. de Confess. distin. 2. Barbus de univer. sive Ecl. lib. 2. cap. 1. num. 1. ubi n. 1. notat Sanctorum dicti locum ubi Sancta alveantur, & sumitur pro Altari, in cap. 4. de fabrica, ad finem, juncta Glosa de Confess. distin. 1. & hac de causa sub his expressione declaratur, tam in Pontificale antiquo, Pauli III. authoritate edito, quam in novo Clementis VIII. in quibus, 3. p. sub rubrica Officii serie 5. in Cena Domini, post benedictionem Christi, oīate Catechumenorum disponit, quo Ampullæ, in quibus hac continentur, portentur processionaliter ad Sarcinum, seu Sacrificiam, quam etiam Sacrarium appellant. Navarrus in Enchiridio de oratione, cap. 8. num. 97. vel 67. Tiberius Deianianus in praxi Crimin. lib. 6. cap. 24. num. 3. nulla alia ratione motus, nisi quia in eo res sacrae servantur: per textum in l. Sacra, §. 1. ff. dicitur. l. 1. §. Quod ait Prator, ff. ne quid in loco publico: & idem Episcopi in Synodus habent, sequendo Pontificale, ut videre est per constitutiones Archiepiscopatus Comimbricensis a Don Georgio de Almeida factas, quas referit Navarrus loco citato.

Unde cum à principio nascens Ecclesia, pretiosissima ex auro, & argento vasa, & lucernæ argenteæ, etiam temporibus Diocletiani in usu fuerint, de quo extat D. Augustini Epistola 165. & restatur etiam Optratus Melevitanus contra Armen. lib. 1. dicens: Extant ex auro, & argenteo quæplurima ornamenti, que nec fodere terra, nec secum portare poterat. Insuper S. Urbanus Papa vasa aurea, & argentea ad factum Altari ministerium etiam persecutions tempore fieri jussisse, & habuisse apparuit in lib. de Roma. Post in gesu S. Urbanus: & de coniunctione hujus rei, 7. videtur late Baron. in notis ad Martyrologium, lib. 16. Argentum, Bessus in Roma subterranea, lib. 4. cap. 29. ex n. 10. unde cum à principio nascens Ecclesia, pretiosissima ex auro, & argento vasa, & lucernæ argenteæ, etiam temporibus Diocletiani in usu fuerint, de quo extat D. Antoninus 3. p. fit. 19. cap. 19. 18. Simon Strabo in breviario horis Pontificis, lib. 1. cap. 15. num. 5. ubi de Vicecustode, seu Sacrifica, & ejus officio agit: numquam enim hinc sacra indumenta domum deferre, sed in Ecclesia semper servari à principio statutum fuit: de quo extat opus Ogenis locus homilia 11. cap. 20. in Lectione, ita dicunt: Vestimenta que sancta nominantur, non subentur intra domum sibi deferire. Pontificis, sed in Templo esse, & inde numquam asserri: sed ad hoc tantum consecrata esse, ut et De ministrans Pontifex induatur: ad ceteros

teros verborum communis utatur communibus indumentis: sicut
militer Pateris ac Phialis his, qui sancte appellantur, ad
communes usus uti non licet, sed tantum ad divinas ministras:
¶ ille sunt, qui nonquam subentur exire de templo. Quibus
adde Durantum de Ritu Ecclesie, lib. 2. cap. 9. Jacobum Se-
20 vertium in Chronologica historia successione Hierarchica Ant-
tissimum Logdunensis, cap. de Conciliis, circa finem, p. 3;
cap. 2. f. 3. §. 2. ubi errotem Calvinistarum bona confu-
titudinem, & praeceptum Apostolicum spernentium optimè
confutat.

21 Sed tamen cum de his Dignitatibus five Officiis pro-
mune nostrarum non sit ferme, sed tantum de loco Sacraria;
ideo ea suo loco tradita omittimus. Si autem scire velis
ex qua materia vasa Ecclesiastica, seu Calices fuerint, &
quomodo fuerint confecta: quare item fictilia prohibita
fuerint in primitia Ecclesia: vide Bossum in Roma
subterranea, 2. par. lib. 6. cap. 46. num. 2. par. 2. fol. mibi
55.1.

22 Illud enim dubitationem non admittit, quod ornamenti-
ta, & supelletilia Ecclesiastica debent esse pretiosissima:
Beyerlinch in Theat. vita hum. verbo Sapelle Sacra, pag.
mibi 45, idque Deo optimo Maximo gratissimum: adeo
ut inter merito Ecclesia detestetur errorem Pelagianorum
23 non lenientiam hac uti maiestate, & pio ornato pretiosissime sup-
pellicilia, dicimenti, gloriam vestrum, & ornamentorum
Deo esse contrariam: quem errorem Sanctus Hieronymus
confutavit lib. 1. contra Pelagianos, ultra medium, sub tit.
20. Pelagi, dicens: nam qui sunt raga iniuriae contra
Deum sicut in habere mundiorum: si Episcopus, Presby-
ter, & Diaconus, & reliqui Ordo Ecclesiasticus in adminis-
tratione Sacrorum candida veste processerint: & ideo hi
errorem datus fuit in Gallicantu Concio, quod Logdunen-
se creditur. 2. de quo videndum late Jacobus Severius in
Chronologica historia successione Hierarchica Antistith Log-
dunensis, tit. de Conciliis, circa finem, p. 3. cap. 2. f. 3. §.
24 pag. mibi 125. Que vendi non possunt nisi ratione mate-
riarum absque labe: Donatus de Regula, tom. 1. tral.
14. f. 78. num. 7. Divus Thomas 2. 2. q. 100. art. 4. in cor-
pore, dicens: Et idem aliquo modo vendi possunt; non
autem in quantum sunt spiritualibus annexa omnia autem
hac inter inobilia pretiosissimorum, extrav. Ambi-
tiosa, de rebus Ecclesie, que alienari non possunt, ut omnes
ihi fatur; sed tamen ut earum premium convertatur in
26 fabricam, utique licet: Riccius in praxi decimationis omi-
norum, pag. mibi 9. quod tamen intelligi de superfluis,
de quibus videndum Donatus d. tral. 14. q. 55.

27 Contingentiam sapienti Laicos, vel alios, orna-
mentis pretiosissimi ornatae Cathedrales, & alias Ecclesias:
unde etiam potest dubitari an in eis appetere Arma, &
Insignia donantur? Circa quod videnda sunt quod cap. 16.
de Capillis Ecclesiasticalibus, ex num. 72. & 81. late-
disserimus: & cap. 17. de sepulcris Ecclesie. Cathedrales, sed ta-
men in puncto idem quod in Capillis; hoc est licet:
late Martinus Magerus de Advocato, armato, cap. 18. num.
155. cum seq. pag. 81.6. Solorzano in politica Indiana, lib. 4.
cap. 3. ver. porro el bazar, pag. mibi 517. de quo, &
de aliis pluribus singularei iuridictionis observatis videnda late,
& docte congeta per sapientissimum Basilium Ponce 1. p.
var. disp. q. 7. schol. per totam, pag. 259. sive ad 26. &
an ponentes Arma amittunt meritum: vide Cenedo in col-
lect. ad text. in cap. 1. de Ecclesie. adi. num. 4. pag. 46.

28 Sed quia Armorum apposito supponit dominum, quo
non probato affigi non possunt; ut per Rotam in Romana
domus, 22. Iunii 1637. coram Pirroano decif. 234. par. 7.
recentiorum de Rubet, ubi decidit quomodo probetur
dominum in antiquis, ad affigendam Arma; & que con-
jectura sufficiat: videndum est an hac ponetas in orna-
mentis, & utensilibus Ecclesie dominum sapiat? Erqui-
dem circa Laicos clarum est, nullum habere posse domi-
num: ex his qui latissime concessimus cap. 16. de Capillis
ex num. 108. in folio num. 111. d. cap. 25. de Confrat. Ecclesie.
Cath. ex num. 128. unde Laici ponentes Arma, non ad
effectum retinendi dominum, sed ad memoriam dona-
tionis ponuntur: de quo exat singularis deciso Elven. ex-
44 nes

nes XXII. in extrav. Salvator, de prebend. inter Communes,
Diocesem Tolofanam in quatuor divisit Episcopatus, ultra
ipam, quam ad Metropolitana fastigium sublimavit;
motuque adducens, inter alia hac expressit: Attende-
tes etiam, quod licet Tolofanus Episcopatus redditibus abunda-
re immensis, non tam superaret hucusque memoria quod ex
suum opulentia copiosa redditum siquid in Ecclesia, vel
Diocesis Tolofana perveniret in divinis cultus augmentum,
& licet enim obligatio positiva in d. cap. Can in Officis, an-
tidotaris sit, & secundum Gloss. ibi, verbo Teneamus, dona-
tarius donatori naturaliter est obligatus ad antidota, tam-
en non est obligatio propriæ dicta, inducens iuris vincu-
lum ac necessitatem civilem, sed tantum est obligatio na-
turalis, iure vinculum aquitatis quo nobis beneficentibus
parem refregratim impellitur: ut per Cabedo decif.
Lusit. 26. num. 7. par. 2. quem sequitur Barbos. in collect. ibi,
45 num. 5. tamen secundum, & obliuio tanta potuit intervenire
fusum omnia, que circa obligationem reparandi Ecclesiam
Cathedralem scriptum sive cap. 13. de reparat. Ecclesie Ca-
thed. si tamen consuetudo seu concordia vel transactio fa-
cta fuerit, ea servanda est: Sardus loc. cit. & Sanlegerius
ex num. 6. qui omnia ea ad lampades, & alia, que cultum
divinum respiciunt, extendit.

Ratio autem predictorum ea est, quia reparatio Ecclesie
& preparatio ornamentorum, lumina, & alia ad
cultum divinum pertinenciae equiparantur, & à pari pro-
cedunt: ut diximus cap. 13. de reparat. Ecclesie. Cath. num.
6. & 7. & est text. in cap. fin. de Testam. & de Fabrica ex text.
in cap. Ex parte, et tertio, de vero. signi. Rota apud Se-
raph. decif. 17. 26. num. 2. & ita ut hanc solam rationem
ita defendit late Barbos. conf. 26. col. 1. & 2. volum. 3. Et hoc
35 intelligendum est de omnibus ornamentis secundum lo-
lemittentes, & varietatem dierum, & secundum qualita-
tis Ecclesie; ita ut necessaria non deficiant, superflua ta-
men praefatae nemo temet: Sardus dicit cap. 62. num. 5.
Barbat. d. conf. 26. num. 5. de quo etiam diximus cap. 12. ex
num. 22. uero ad 26. & antea ibidem. 11. Unde Episcopus
non solum quartam partem fructuum, sed si dives fuerit,
38 majorum expensarum facere tenetur pro ornamentis necessaria-
ris Ecclesie Cathedralis, non solum ad prefatos, sed & futu-
rum: Beletus supra ex d. num. 13.

Hac autem omnia intelligenda sunt, nisi Ecclesia Cata-
dralis habeat portionem definitam pro tali ufo, vel fabri-
ca; quo casu ea portio in primis expendenda est: cap. Vnde,
10. q. 3. ea verò non sufficiens, Episcopus, & Capitulum
tenentur principaliter, ex eo quia ambo recipiunt commo-
num ratione Ecclesie Cathedralis, id est primo omnis sen-
tire debent: quo late Barbarus d. conf. 26. num. 4. vol. 3.
sub hac tamen distinctione, ut primo tenetur Episcopus
qui Quartam solus habet sua Cathedralis, & solus habet
illius commodum, unde solus in primis debet habere in-
commodum, & impendere illam Quartam in Ornamentis,
aliique necessaria; Canonici vero tunc solus tenentur
tuplere, in defectum sufficiente Quartam Episcopalis, &
deficiente fabrica: de quibus late videndum Beletus ex d.
41 num. 13. n. sive in finem, & idem pro fabrica necessaria Ec-
clesie Cathedralis, pro Quarta parte fructuum tenetur
contribuire: Rota decif. 505. num. 3. tom. 3. par. 4. recent.
de Rubens.

Ratio autem supradictorum sat clare exprimitur in d.
cap. fin. de Testam. ubi ita decidit Gregorius ex Concilio La-
teranensi sub Alessandro III. cap. 15. in cap. Cum in officis,
de Testam. dicens: Cum in officiis charitatis primo loco illi te-
menor obnoxii, à quibus beneficium nos cognoscimus recipere, 45
et contra quidam Clerici cum ab Ecclesiis suis multa beneficia
percepimus, bona per eas acquista in alios transferre presu-
munt. Hoc igitur, quia antiquis Canonibus constat inhibitus,
nos indemnati Ecclesiarum providere volentes, five interfici
deciferent, five alii conferre volerint, penes Ecclesias ea-
dem bona precipimus remanere. Qua ratione motus Joan.
44 nes

bendatis, videlicet ab Illustrissimo Don Ferdinandino de
Sada Olcensi, & ante Daracensi Archidiaco, & Regio
gio competenterum Cancellerio, & Illustrissimo D. Di-
daco Antonio Francesi de Ututigoyi fratre meo, ante
Daracensi Archipresbytero, & Regio simul Competenterum
Cancellerio, pro facultatibus suis donata liberalissi-
ma accepit, que actantiam quantitatem ascendere non
valebat, ex eo quod introitii minores erant, & eo tem-
pore ad Episcopatus erant assumpti, & maximis expensis
intricati; postea verò pluribus Dignitatibus, & Canoni-
cis usque ad quatinus bis mille, & quingentorum
scutorum moneta elargitum est, cetera vero à Fabrica
ipsius Ecclesie suppeditatum, jam pium illud opus ad fati-
gium pervenit, & cum hac scribimus, ultimam expectat
manum. Unde tēde sperare potest premium à Deo Opti-
mo Maximo Insignis ille Vir exemplo Centurionis Matthaei
54 cap. 8. qui cum salutem à Salvatore, ita à Iudeis interpellatus est
dicere ergo Toparium posuit in memorato Calice aureo quem
55 dono dedit Ecclesie, cuius natura aeterna, & fulgens, omni-
no lapidem pretiosum contineat videtur, ut Bellarm. in
d. Plam. 118. notavit, sed ad nostrum redeamus institu-
tum.

Tantum ergo est privilegium Sacraria, ut de reliquis in
56 taliamentis pro ornamenti, utensilibus sacris non debeatur
Episcopo Quarta: d. cap. final. de Testam. Surdus d. conf.
62. num. 5. vol. 1. Boezius de Ecl. antiquit. ad text. in d. cap.
final. num. 4. & plurius allegatus Barbos. in Paffor. allegat.
86. num. 23. eo modo quo nec Quarta debetur de reliquis 57
Ecclesie perpetuo ad divinum cultum: cap. final. de Testam.
& plurius probat Carolus Maranta contrôv. Inv. p. 1. con-
trôv. 2. num. 5. Quae resolutio extendit, etiam Sacraria 58
pro illo tempore reparatione vel ornamenti non indiget;
Quaranta in Summa Bullari, verbo Quarta Episcopalis, de-
fin. 3. Ita similitudine extendit ad omnia uteriuslibet Sacrariae 59
per plures, quos sequitur Barbos. in collect. ad d. cap.
fin. num. 1.

Hac autem doctrina limitatur scilicet contraria con-
futidine, que quadrigenaria esse debet: ex eodem Maranta,
ex num. 11. ubi latè de actibus ex quibus acquiritur, 60
& de qualitatibus ad probationem illius requiritur.

Necolstat text. in cap. Cum inter. de Verbor. sign. ubi idem
Honorus Papa Tertium de reliquis pene limitibus adjudicat
Ecclesias: nam ibi de prescriptione, aut saltem quadri-
genaria possessione solvendi confabat; ut ibi confitat
in text.: & tamen respondit Boezius supra num. 5.

Quod si urges ex text. in Clement. 2. & Verbum, de Sepul-
tur. ubi de omnibus obvenientibus non obstante confute-
dine, vel juxta solvi precipit: Respondebis dispositio-
nem illius textus quatenus loquitur de portione debita
Parochia, ille iuris correctionem tacitum quod Francisca-
64 nam, & Dominicana famulis: non autem loquitur de
portione Episcopali, que remansit in suo robore: ut ad-
vertis Barbos. in collect. ad text. in d. cap. fin. num. 2.

Supradictum vero conclusionem aliqui militant, quan-
do Sacraria, vel Fabrica indigeret. Alii vero contrarium do-
cent, in cap. Vobis, 12. q. 1. ubi totum quod superest de Fa-
brica referari debet pro indigentia sequenti casuali: licet
enim illo tempore non indiget, potest fieri ut impostura
Supradictum vero conclusionem aliqui militant, quan-
do Sacraria, vel Fabrica indigeret. Alii vero contrarium do-
cent, in cap. Vobis, 12. q. 1. ubi totum quod superest de Fa-
brica referari debet pro indigentia sequenti casuali: licet
enim illo tempore non indiget, potest fieri ut impostura
Rota apud Seraphim. decif. 720. num. 3. Sed tamen in
hac diversitate opinionum pio qua utriusque parti Docto-
res ponit Barbos. in collect. ad text. in d. cap. final. verio-
rum existim. Rota sententiam dicta decif. 726. num. 3.
apud Seraph. & verius credo non deberi: cum enim Sacri-
ficia eamdem exemptionem habeat, ac Fabrica, & quoad
omnibus necesse circumvallassent, conficeret, ipsam
materiali Sacraria carentem observans, nemine
duce cam aggredi tentavit, cuius adificationem ipsa
contribuente, & sollicitante feliciter affectui sumus: cum pri-
mum ab Illustrissimo D. Didaco Chueca Episcopo Taro-
lensi, primo nostra Ecclesia Canonico Magistrali, tria
millia feuda donata obtineret, ab aliis vero Episcopis pre-
3. f. 4.

- 67 3. & 4. has varietas opinionum ita temperat, ut prima procedat, quando testator statim, vel in singulos annos legat pro restauratione: si vero legat et tempore quod indiget, pro luminaribus, ornamenti, fabrica, &c. quia rursum relinquit loco, & non personis, debetur; quando vero relinquit Ecclesia pro reparazione ornamentorum, utensilium, & fabricae, non debetur: sicut nec debetur, quando usus est indeterminatus: d.c. Ex parte, et 3 de verbis signis, sicut etiam debetur quando non destinatur perpetuo cultu divino: dicto cap. Ex parte, juncto text. in cap. Requisitus, de testam. ita ut contemplato loco, debetur; contemplata vero persona, non debetur: vide Seraphinum latius; & de eodem tam pro Fabrica, quam pro relicto Confraternitati, five aliis quibuscumque locis: videndum Barb. in Pafor. alleg. 75. ex num. 43.
- 68 Non solum ergo debet habere ornamenta Ecclesia Cathedralis, ipsius maiestatis convenientia, ut diximus, sed alia plura prout sunt Calices, vasa aurea, & argentea candelabria, Crucis, Imagines, & alia plura, veluti tapers, peristomata, aliae ornamenta ferica que ad usum Ecclesie spectant; de quibus omnibus nihil modo particulare se offert.
- 69 De Reliquiis vero Sanctorum paulisper immorandum est: cum enim Sanctorum Reliquiae promptuaria Dei, & pura Christi habitacula, Spiritus sancti immaculata Specula sit, teste Concilio Niceno 2. Aitione 3, tom. 2. Concl. Cesar. pag. mibi 498. Fusco de Vist. lib. 1. cap. 8. num. 8. Maranta controv. Ior. par. 2. controv. 3. num. 10. unde Ecclesia in quibus collocatur, sub ipsorum Sanctorum patrocinio constituntur, ad beneficia a Deo promerenda, pro reverentia qua in praeditis Ecclesiis coluntur; iuxta tradita per Trident. sess. de venerat. invocat. & Reliquiis Sanctorum, quod ante, per quinque secula, in nostra Metropolitanana Cesarugiana, a Rego Aragonio Alfonso obseruatum fuit; qui cum Caput sanctissimi Prelulis, & Patroni nostri Valerii ejusdem Civitatis Episcopi, a Guillermo Petro Meldeni Episcopo, sub quo tunc Dorentis erat Ecclesia, ubi corpus illud sanctissimum requiescit, obtineret; propterea manibus ad nostram Ecclesiam transfuit, ingentique Procerum comitatu, & pompa stipatus donavit; caufam donationis exprimens, niente, ut ubi corporaliter prefuerat, spiritualiter quoque proficeret: de quibus videnda sunt, que late calamo diximus de unica & perenni Cathedralitate Cesarugiana, cap. 3, num. 20. sive 46. & cap. 15. num. 48. & seqq. quod idem de Brachio ejusdem S. Patroni, Anno 1121. fecisse traditur: de quo diximus d. num. 48. & de utilitate fanfarum Reliquiarum ad beneficia a Deo impetranda, videndum latissime Malleus Hereticorum nostrorum temporum, venerabilis Cardinalis Robertus Bellarmius Controv. Fidei, tom. 2. lib. 2. de Reliq. Sanctor. cap. 3. late Fusco de Vist. lib. 1. cap. 8. per totum, ubi plura exempla tradit de Sanctorum intercessione per Reliquias ipsorum; Ricciul. lucubrat. Ecclesiast. lib. 1. cap. 10. ubi Novatoribus responderet: & cap. 15. cum pluribus seqg. 74 ubi cap. 33. quante venerationis fuerint apud Hispanos, in maximam nostrae Nationis gloriam emarantur; & cap. 28. & 75. utilitates quibus donamus ex eis adducit. Plura autem de Sanctorum Reliquiarum veneratione scitu digna, trudit Carolus Maranta controv. Ior. par. 2. responso 3. ex num. 3. 76. & quod hic prius Christianae Religionis cultus, & devotio erga Sanctas Reliquias a Sancto Paulo duxerit originem, probat Baronius Anno 55. num. 29. & de Translatione agit ibid. num. 17.
- 77 Has sanctas Reliquias licet in omnibus Ecclesiis affervari conveniat, locupletis illarum cultui sit destinatus; tamen particulari ratione in Ecclesiis Cathedralibus collocandas sunt: D. enim Gregorius Papa lib. 5. Epif. 5. 6. & 10. ad Ladislao Hungarie Regem, Legatos misit, ut Reliquiae magna cum diligentia perquisite decentius recondentes, impensisque honore ac frequentia coleantur, atque idem locus huic cultui proprius, est Ecclesia: b. Decennaria, ubi Doctores omnes notant, C. de Epif. & Cleric. non tam quelibet, sed in illis collocandas sunt, in quibus sunt Clerici, qui sacris Cincibus pfallendo posse
- quentius fauulentur; ut ex Concilio Eupanensi can. 25. observat Ricciul. lucubrat. Ecclesiast. lib. 1. cap. 35. num. 2. ta. 80 liter quod deficiente servit Ecclesia per carentiam Ministeriorum, Reliquiae ab ea sunt auferenda, & alibi collaudane: ex text. in cap. 1. & 2. de Iure Patron. cap. Si plures, cap. Considerandum, 16. qu. 7. quod intelligendum est donec instaurat servitum; ex eodem Ricciulo cap. 50. quo 8; doctrina pro Cathedralibus structis, & instauratis servite poterit. Sed pro dolor! Hispania devastata, & Civitas Cesarugiana depopulationis temporibus, Anno 716. Reliquiae a nostra Ecclesia transportatae ab Episcopo Benito, inter quas Caput Sancti Hermenegildi, & magnum os Sancti Petri, cum aliis innumeris, numerum restituta fuerunt: de quo videnda sunt quae diximus in *unica Cathedr. Cesar. pag. 4. num. 36. & cap. 5. num. 34.* unde cum non sint aliae Ecclesiae, ubi frequenter quam in aliis prout sunt Calices, vasa aurea, & argentea candelabria, Crucis, Imagines, & alia plura, veluti tapers, peristomata, aliae ornamenta ferica que ad usum Ecclesie spectant; de quibus omnibus nihil modo particulare se offert.
- 70 De Reliquiis vero Sanctorum paulisper immorandum est: cum enim Sanctorum Reliquiae promptuaria Dei, & pura Christi habitacula, Spiritus sancti immaculata Specula sit, teste Concilio Niceno 2. Aitione 3, tom. 2. Concl. Cesar. pag. mibi 498. Fusco de Vist. lib. 1. cap. 8. num. 8. Maranta controv. Ior. par. 2. controv. 3. num. 10. unde Ecclesia in quibus collocatur, sub ipsorum Sanctorum patrocinio constituntur, ad beneficia a Deo promerenda, pro reverentia qua in praeditis Ecclesiis coluntur; iuxta tradita per Trident. sess. de venerat. invocat. & Reliquiis Sanctorum, quod ante, per quinque secula, in nostra Metropolitanana Cesarugiana, a Rego Aragonio Alfonso obseruatum fuit; qui cum Caput sanctissimi Prelulis, & Patroni nostri Valerii ejusdem Civitatis Episcopi, a Guillermo Petro Meldeni Episcopo, sub quo tunc Dorentis erat Ecclesia, ubi corpus illud sanctissimum requiescit, obtineret; propterea manibus ad nostram Ecclesiam transfuit, ingentique Procerum comitatu, & pompa stipatus donavit; caufam donationis exprimens, niente, ut ubi corporaliter prefuerat, spiritualiter quoque proficeret: de quibus videnda sunt, que late calamo diximus de unica & perenni Cathedralitate Cesarugiana, cap. 3, num. 20. sive 46. & cap. 15. num. 48. & seqq. quod idem de Brachio ejusdem S. Patroni, Anno 1121. fecisse traditur: de quo diximus d. num. 48. & de utilitate fanfarum Reliquiarum ad beneficia a Deo impetranda, videndum latissime Malleus Hereticorum nostrorum temporum, venerabilis Cardinalis Robertus Bellarmius Controv. Fidei, tom. 2. lib. 2. de Reliq. Sanctor. cap. 3. late Fusco de Vist. lib. 1. cap. 8. per totum, ubi plura exempla tradit de Sanctorum intercessione per Reliquias ipsorum; Ricciul. lucubrat. Ecclesiast. lib. 1. cap. 10. ubi Novatoribus responderet: & cap. 15. cum pluribus seqg. 74 ubi cap. 33. quante venerationis fuerint apud Hispanos, in maximam nostrae Nationis gloriam emarantur; & cap. 28. & 75. utilitates quibus donamus ex eis adducit. Plura autem de Sanctorum Reliquiarum veneratione scitu digna, trudit Carolus Maranta controv. Ior. par. 2. responso 3. ex num. 3. 76. & quod hic prius Christianae Religionis cultus, & devotio erga Sanctas Reliquias a Sancto Paulo duxerit originem, probat Baronius Anno 55. num. 29. & de Translatione agit ibid. num. 17.
- 77 Has sanctas Reliquias licet in omnibus Ecclesiis affervari conveniat, locupletis illarum cultui sit destinatus; tamen particulari ratione in Ecclesiis Cathedralibus collocandas sunt: D. enim Gregorius Papa lib. 5. Epif. 5. 6. & 10. ad Ladislao Hungarie Regem, Legatos misit, ut Reliquiae magna cum diligentia perquisite decentius recondentes, impensisque honore ac frequentia coleantur, atque idem locus huic cultui proprius, est Ecclesia: b. Decennaria, ubi Doctores omnes notant, C. de Epif. & Cleric. non tam quelibet, sed in illis collocandas sunt, in quibus sunt Clerici, qui sacris Cincibus pfallendo posse

Caput Vigesimum.

- posse alienari; latè Maranta dicit. controv. 3. usque ad 9. Juncto num. 15. & num. 19. & seqq. Ricciulus dicit lib. 1. cap. 44. ubi ponit limitationes. Licet Diana negativè resoluta, resolut. moral. par. 10. tral. 14. resolut. 21. ad idem videndi Maranta par. 2. resp. 3. Ricciulus lucubrat. Ecclesiast. lib. 94 1. cap. 44. cum tamen certum sit, haec omnia sicut cetera bona Ecclesie non posse alienari, absque necessitate, vel utilitate precedente. Penna decr. 778. num. 5. & 6. secundum Lugdunensem impressionem, & juxta Doctorum declarations.
- 95 Ad huc, Sacristiam sicut sit locum sacer, Tiberius Deianus lib. 6. cap. 24. num. 33. decenter convenit ornari, atque adeo Crucem, vel altam Imaginem, cui Sacerdos velbus lacris induitus reverentiam exhibeat, apponi neceſſe est; ut habetur ex Rubric. Missal. 2. quam reverentiam, humilationem intelligit Alcozer in Ceremon. tral. 2. glori. 2. super 2. Rubric. Debet item in Sacristia adeste vas fixe fonte pavullos pro abundans manibus eorum, qui res sacras pertinaciam, præcipue Sacerdotis, ex Pontificali Romano par. 3. sit. de ordine ad Synodum: & sequitur Abboleda in praxi, & Sacram. rit. de Sacram. Euchar. circa 1. rubric. nota 17. de quibus etiam aliqua agit Ceremonia.
- 99 De ejusdem Papae Clementis VIII. lib. 1. cap. 6. de offic. Sacristie, ubi in jungitur curam habeat de mantibus pro manibus Sacerdotum abstergendis, ut in promptu finit.
- 100 Alta vero circa electionem Sacristie, numerum Coadjutorum, solutionem salarii, ad quem feliciter pertinet; sum locum habebunt: nunc vero tantum de loco Sacristie sermo: quare tam hoc capite, quam in aliis, plures questiones omissimus, quas, ut claritate, & ordine procedatur, hic inculcare non licuit, ne in infinitum hunc Tractatum protractaret, & letori crearemus fastidium; suis vero locis singula tractata invenies, & trajectibus distinctis aptius accommodata.
- 101 Sed licet haec vera sit, & decor atque augmentum cultus divini, majestasque servitum tam circa utensilia vasorum, quam ornatuentorum, maximè ad augmentum nostrae Catholicae Religionis conducat, cum unum sit ex his que ipsius veritatem confirmat, ut noravitis Thomas Bozzius de signis Ecclesie, signo 87. cap. 6. fol. mibi 336.
- 102 in impressione Romana, de anno 1591: de quo plura non vulgaria, & à quo tempore incepimus, diximus in tral. de unica & perenni Cathedralitate Cesarugiana, cap. 9. ex num. 43, tamen dubitati per licet vasa facta, id est Calices, & alia utensilia, ornamenti, & paramenta distractare, vel teflamento illis disponere libertè, sicut de aliis rebus profanis: an vero tamquam spolia Clericorum ad Sacristiam Ecclesie Cathedralis Speculantur: In quo, si de Episcopo loquarum, quæcum nullam dubitationem habet, ex Bulla Pii V. incipiente, Romanis Pontificis prævidentia: sub Datum Roma anno 1567. tertio calendaris Septembri: & est 42. in ordine, in Bullaria nova, tom. 2. p. 237. que prohibet disponere de his, omniaque ad Ecclesiast. Cathedralem pertinente decernit: ea tamen lege, ut si Episcopatus duabus, vel pluribus praefectus fuerit, Cathedralis, proportione servata, & habita ratione ad introitum uniuersiūque, distribuantur: de quo videndum Belletus disq. Cleric. par. 1. tit. de bonis Cleric. §. 9. per totum: & eam ponit ad literam, & explicat Hieronymus Mainatus de spoliis seu de frustibus beneficiorum inexatus, ex num. 305. in tom. Tral. de spoliis: & prius posuerat ad literam, & scholis illustraverat Azotius infit. moral. tom. 2. lib. 8. cap. 3. qu. 6. & seqq. & pluribus citatis DD. & questionibus agitatis, videndum Solorzano de Indian. Iure & gubern. tom. 2. lib. 3. cap. 11. ex num. 60. & in politica Indiana, lib. 4. cap. 11. vers. y in conformidad, p. 589.
- 103 De Clericis vero inferioribus licet idem affirmandum videatur ex dicta Constitutione; tamen contrarium est verius: cum tantum loquatur de ornamenti emptis ex fratribus, & redditibus beneficiorum, seu ex bonis Ecclesiast. fecit autem de emptis ex pecunia propria & patrimoniali: ut ex Navar. de spoliis Cleric. §. 8. nota 1. & num. 5. in cap. Non licet, §. 3. num. 3. 12. qu. 2 tener Belletus num. 5. Menoch. conf. 3. num. 7. & 14. volu. 4. absque eo quod Frances de Eccles. Cathedr.
- destinatio pro Oratorio particulari aliiquid obstatre possit; cum ex eo non praefumatur donatio, nec repugnet usus respectu Clerici in Oratorio; cui similiter non repugnat servel ista dedicatio Deo facta ut ad Ecclesiast transeat; suffici enim ut ad profanos usus non convertantur, absque eo quod huic, vel alteti Ecclesie nominatum applicanda sit: ut latius Belletus, & Menoch. superius citati.
- Si vero scire velis quæ nomine hujus juris, ad Ecclesiast Cathedralen pertinent: vide in dicta Bulla Pii V. videlicet ea ornamenti, paramenta, ac vasa, nec non Misalia, ad Gradualia cantus firmi, & muſice, & alii libri quotidiani nuncupati, & aliae res factæ etiam ex auro, & argento; licet alia, facta Altaris vasa, Calix & Patena, intelligentiam, in cap. Non licet 3. distin. 23. qui loquitur in factis Altaris vasis, que Lectionibus, aliisque Minoribus Ordinibus insignitis tangere non licet: ut notat ex pluribus ibid. Barbos. in collect. Tamen in nostro casu diversa est ratio, ut ex dispositione Beati Pii Quinti, & eius 103 prelatione constat: & circa liberam dispositionem testandi in Clericis inferioribus, vide Belletus proxime citatum, §. 6. per totam.
- Pro fabrica vero Sacristia facienda, non requiritur consensus Episcopi; sed Capitulum per se solum potest ipsum incipere, & perficere: juxta ea que dicimus infra cap. 22. de Capitulo Ecclesie Cathedralis, ex num. 5. usque ad 60. ubi plura per rotum illud Capitul. tam de speciositate Fabricæ, quam de ornatu, picturis, & aliis dicemus, que propriissime etiam materia huius capituli accommodari possent. Et ita hodiernis temporibus prædictum fuit in nostra Ecclesia Metropolitana Cesarugiana, in qua tamen opus Sacristie nova incepimus, & usque ad perfectionem deduximus, absque Illustrissimo D. Archiepiscopo tunc gubernante, qui dum fabrica illi fieret, diem clausit extremum.
- Sed quia de Reliquiis sacris in ea existentibus loquuntur 110 sumus, breviter pertinete liber, an festis diebus Sanctorum, seu aliis pro libito licet eas exponere videndas, seu tangentibus, ut inde majores elemosynas percipientur? quod factum licet longius absta Cathedralibus, tamen communiter disputari de illo solet: cum si velint eas exponere, aequum in his, ac in inferioribus procedat quæstio: in qua plures affirmant non licet, si ex præcipua intentione quæstus id fiat, & mortale esse: ex text. in cap. fin. de Reliq. & vener. Sanctor. ubi præcipitur ne Reliquia exponantur venales: cui addenda est Tridentini dispositio 112 cap. 25. cap. 2. ubi docemur & statuitur in Reliquiarum veneratione omnem turpem quantum eliminari oportet: exponende itaque sum principali motivo ad devotionem populi erga Sanctos excitandam ad gloriam Dei, & Sanctorum ipsorum venerationem, & Christians plebis solitum, licet secundari ad aliquam corporis sustentationem hoc referatur; ut voluit Ferrandus in disquis. Reliqu. 1. par. cap. 10. art. 2. Sed tamen contraria etiam probabiliter est, dummodo elemosynæ non exorqueantur, sed tantum libera relinquant voluntati fideliuum, licet aliquo modo incitent per eum ostensum ad largiori danum manu: hoc enim non est venales offendere, nec turpem quæstum facere, qui fatem graviter turpis sit, & hac de causa venialis potest esse culpa, non vero mortal, dum non principaliter intenduntur acquisitionis temporalis, que simoniam sapere videtur: inquit si non queratur tale lucrum, etiam si exponantur cum dispositione, & intentione simplici percipiendis quod fortè offeretur ex libera omnino voluntate fideliuum, nulla prævia petitione vel incitamento Clericorum, nec peccatum erit veniale, unde cum pluribus Dianam resolut. moral. par. 10. tral. 16. & miscel. resolut. 73. per totam.